

osoby (např. toho, kdo druh jako první sebral) nebo místa nálezu. Pomyslnou třesničkou na dortu celého procesu popisu totiž je, že nový druh za dvouslovným latinským jménem nese jméno autora nebo autorů, kteří ho popsali, v podobě autorské zkratky, uváděné při každé zmínce o tomto druhu v taxonomické literatuře (ve floristické, ekologické nebo popularizační literatuře se nedoporučuje jména autorů uvádět). Odpadá tudíž snaha zanechat po sobě trvalou stopu pojmenováním nového druhu po vlastní osobě. Druhá jména odrážející charakteristiku druhu známe i z češtiny a obvykle vycházejí z překladu latinského jména, např. štitovka černolemá (*Pluteus atromarginatus*) mající tmavé až černé ostří lupenů, nebo penízovka sametonohá (*Flamulina velutipes*, obr. 8), ale ne vždy nese nový druh jeden výrazný znak, a tak odráží druhová jména např. místo popisu, jako třeba kačenka česká (obr. 9). Pokud ale neznáme dobře areály výskytu nebo spektrum hostitelů, může být takové jméno zavádějící. Plodnice mykorhizního hříbu smrkového (*Boletus edulis*) najdeme nejen pod smrky, ale i pod duby a buky. Někdy druhová jména upomínají na významnou postavu mykologie (obr. 10). Pokud máme to štěstí, že námi popsáný druh je natolik odlišný, můžeme pro něj ustanovit nový rod, pak platí podobné principy i pro tvorbu nového rodu. Naše dva významní mykologové, Františka Kotlabu a Zdeňka Pouzara, připomínají rody *Kotlabaea* a *Pouzarella*.

V neposlední řadě musíme při tvorbě nového jména pamatovat na latinská gramatická pravidla, aby jméno bylo nejen trefné, ale i ve správném tvaru, takže např. muchomůrka ježatohlavá se jmenuje *Amanita echinocephala*, a nikoli *Amanita „echinocephalus“*. Právě při vymyšlení nového druhového jména mimoděk zalituji, že jsem si na gymnáziu nezvolil latinu jako volitelný předmět.

Proč se Kód stále mění?

Složitost Kódu spočívá mimo jiné v tom, jak průběžně reaguje na obecný pokrok v jednotlivých disciplínách a „základnost“ organismů, na které se vztahuje. V mykologii Kód několikrát řešil pojmenování anamorf a teleomorf, tedy odlišných fází v životním cyklu hub vřecovýtrusných (a některých stopkovýtrusných), v nichž jsou produkovány nepohlavní spory (konidie), resp. plodnice s askosporami. Jeden čas bylo možné pojmenování obou fází odlišným jménem, což byl jistě praktický koncept, neboť anamorfy a teleomorfy vypadají odlišně a často se i tvoří v odlišnou dobu (někdy dokonce na odlišném substrátu nebo hostiteli). Naproti tomu ale vznikla v biologii zcela unikátní situace, kdy jeden organismus měl dvě rozdílná jména podle toho, které struktury tvořil (obr. 11 a 12). Tato situace šla proti samé podstatě Kódu, že každý organismus má pouze jedno jméno! Jedna z úprav v Kódu tak narovnála uvedený stav pravidlem, že správné jméno je jméno teleomorfy. Samozřejmě toto slučování zkomplikovalo situaci u těch hub, u nichž bylo nejvíc používáno jméno anamorfy, např. u poměrně známé plísně šedé (*Botrytis cinerea*), která by se měla jmenovat *Botryotinia fuckelia-*

11 a 12 Mikroskopickou vřecovýtrusnou houbu kosmatku borovou (*Desmazierella acicola*) můžeme velmi často najít na jehlicích borovic v podobě anamorfy – hustého porostu konidioforů (obr. 11), která byla pojmenována na konci 19. století jako *Verticicladium trifidum*. Teleomorfa vyznačující se malými a hustě chlupatými apotecii (12) se tvoří pouze brzy na jaře a byla popsána o 22 let dříve. Snímky O. Koukola, není-li uvedeno jinak 13 Jedním z nejméně prozkoumaných kontinentů, co se týče hub, je Afrika. Autor tohoto článku při hledání kolonií mikroskopických hub na větvičkách v opadu v pralesní rezervaci Pénéssoulu ve středoafrickém Beninu – doufá, že mezi nimi najde i nový druh pro vědu. Z archivu O. Koukola

mohla k popisu nového druhu stačit sekvence jednoho nebo více genů. Tato revoluční myšlenka by vedla k výrazně rychlejšímu popisu druhové diverzity, kterou dokážeme odhalit na základě studia environmentální DNA, z níž získáme velké množství sekvencí, ale žádný hmatatelný dokladový materiál. Proti návrhu se ale razantně postavila mykologická komunita a toto pravidlo se do aktuálně platného Kódu, schváleného na botanickém kongresu v čínském Šen-ženu v r. 2017, nedostalo. I tak se ale najdou případy, kdy mykologové popisují nové druhy na základě molekulárních dat a jako holotyp volí sterilní kulturu, z níž DNA extrahovali. Že jsou tyto popisy nedostatečné kvůli absenci některých fenotypových dat, je zbytečné zmiňovat, podle Kódu je ale takový postup v pořádku. Jaké mají neuvážené a zbrklé popisy vliv na mykologickou komunitu, si ukážeme v příštím dílu spolu s různými bizarnostmi, kterých jsou mykologové schopni při popisu nových druhů.

Použitá literatura uvedena na webu Živa.

na. Jméno takřka nepoužívané, leč platně popsané. Po dalších diskuzích mezi mykology došlo k úpravě, která umožňuje vybrat jméno anamorfní i teleomorfní, rozhoduje pouze stáří jména.

Quo vadis, nomenklatura hub?

Stále častější využívání pouze molekulárních dat při studiu diverzity hub v prostředí vedlo část vědců k myšlence, že by místo fungárové položky ustanovené za holotyp

